

Ladislav Novák

Receptář

9 básní pro pohybovou recitaci

Sto

1. Bez odkladu vyjdi z domu, kde právě jsi, zahni vlevo, na příštím nároží vpravo, pak opět vpravo, nakonec vlevo. (Nejsi-li ve městě, musíš jít tak dlouho, dokud nepřijdeš k nějakému nároží.)
2. Za posledním rohem udělej 7 kroků, zastav se, poněkud se předkloň, vlož pravou ruku do levého rukávu a naopak (jak to dělají lidé, kteří nemají rukavice a je jim zima), skloň hlavu, zavři oči a počítej tiše a zvolna (můžeš dělat i pauzy) od 1 do 99.
3. Přitom naslouchej velmi pozorně všem zvukům okolo sebe. Jestliže tě však někdo osloví, nesmíš otevřít oči a odpovědět.
4. Když přijdeš konečně k číslu 99, napřim se, otevři oči, vytáhni ruce z rukávu a vykřikni ze všech sil "Sto!". Několik okamžiků pozoruj reakce svého okolí, potom zvolna a důstojně odejdi. Kdyby se tě někdo ptal, nepotřebuješ-li pomoci, není-li ti špatně, hrdě odpověz, že jsi pohybově recitoval báseň "Sto" od Ladislava Nováka z Třebíče.

Hodina X

1. Najdi ve městě, kde bydlíš, malé a celkem tiché náměstíčko, kde se však přece v jistou hodinu (nazývejme ji dále "hodina x") nachází několik lidí, kteří nemají právě mnoho na práci. Jestliže se tam vyskytují i holubi, je všechno v nejlepším pořádku.
2. Opatři si budík, který velmi hlasitě zvoní, a nařid' jej na hodinu x. Dále kup něco zrna pro holuby.
3. Tři minuty před hodinou x se objev na náměstí, polož budík na dlažbu, nasyp okolo zrní pro holuby a odstup o několik kroků.
4. Jakmile budík začne zvonit a poplašení holubi vzlétnou, vykřikni hystericky "Teď vybuchne!" a předstírej, že se dávaš na útěk.
5. Po několika krocích, jakmile se budík opět utiší, klidně se vrat zpět, zastrč budík do aktovky a slavnostně prones k okolstojícím: "Tak explodovala pointa básně Hodina X od Ladislava Nováka z Třebíče."

Poznámka k bodu 1: Myslím zvláště na nějaké historické náměstíčko, jako je např. Malé náměstí v Praze, kde se mísí gotika s renesancí a barokem a kde žije hodně holubů.

Večírek

1. Pozvi na některý z příštích večerů několik svých nejlepších přátel a přítelkyň.
2. Kromě příslušných nápojů a zákusků připrav pro každého hosta dostatečně velký sáček od mouky. Do každého sáčku vyřízni tři otvory pro oči a pro ústa. Pastelkami sáčky vhodně omaluj.
3. Přinut' každého ze svých hostů, aby si nasadil na hlavu jeden sáček a neodkládal jej po celý večer i tehdy, když bude svlékat ostatní části svého oděvu. Ženám můžeš nasadit sáčky s mužskými obličejí; není nutné, aby ses vyhýbal i podobám zvířecím atd.
4. Při rozloučení omam všem, že tento styl zábavných večírků vymyslel Ladislav Novák z Třebíče.

Výlet

1. Zítra nebo pozítří si vezmi den dovolené.
2. Ráno vstaň velmi pozdě, první tramvají nebo trolejbusem odjed' na konečnou stanici, pokračuj eventuálně autobusem, ne však dále než tři stanice za "konečnou". Směr své cesty ponech náhodě, pokud možno se však vyhýbej známým rekreačním oblastem.
3. Od stanice, kde vystoupíš, vydej se do polí, jdi asi hodinu, "kam tě oči povedou a nohy ponesou".
4. Na tichém místě si sedni nebo lehni a pozoruj tam nejméně 20 minut naprosto tiše a nehybně okolí.
5. Pojez v některé venkovské hospodě, nebo zůstaň jednou bez oběda. Nejlepší by ovšem bylo, kdyby sis vymyslel nějakou pravděpodobnou záminku a kus chleba si vyžebal.
6. Vrať se do města až za tmy. Přitom splň tři úkoly.
 - A. Pozoruj západ slunce od okamžiku, kdy se sluneční kotouč dotkne obzoru, až do chvíle, kdy pod ním zmizí.
 - B. Najdi na stmívající se obloze večerníci. Snaž se vzpomenout na nějaké verše o večerníci a hlasitě je recituj. Potom se je pokus zaspívat na improvizovanou melodii. (Po návratu domů vyhledej v díle G. Nervalova ono místo, kde popisuje počátek svého šílenství a halucinace spojené s vizí večernice.)
 - C. Všimni si rozzařující se aureoly nad městem.

7. Přinese-li ti tento neplánovaný výlet nějaké mimořádné prožitky, napiš o nich stručně na adresu: Ladislav Novák, Nezvalova 44, Třebíč.

Schůzka

1. Vytoč číslo, které tě právě napadne. Jestliže se ti ozve osoba tvého pohlaví, polož. Ozve-li se osoba druhého pohlaví, snaž se s ní domluvit schůzku na dnešní večer. Opakuj tak dlouho, dokud si schůzku nedomluvíš.
2. Na schůzku se oblékni co nejlépe. Jsi-li muž, přines bezpodmínečně kytici květin.
3. K svému partnerovi se chovej co nejvybraněji a nejlaskavěji. Nenápadně mu lichot'. Ani v nejmenším nesmíš však pronést něco dvojsmyslného nebo udělat nějaký "návrh".
4. Budeš-li dotazován na příčinu této schůzky, vymluv se na svoji samotu. Teprve při rozchodu prozrad' partnerovi, že váš večírek byl vlastně společnou pohybovou recitací básně Ladislava Nováka z Třebíče. Kdyby tvůj partner měl jiný názor na zakončení vašeho večírku, nebo kdyby jej chtěl opakovat, můžeš vyhovět jeho přání, to už zcela záleží jen na tvé volbě.

Sníh

Onoho podzimního (či zimního) večera, kdy napadne první sníh, načerni si dlaň sazemi a procházej se ulicemi tak dlouho, dokud se ti nepodaří začernit pokožku náhodně potkané blondýny. Jestliže se ti podaří začernit jí kůži s jejím souhlasem (nejlépe v nějakém klenutém průjezdu starého domu), pochopíš teprve, co míní slovem "krása" autor básní pro pohybovou recitaci Ladislav Novák z Třebíče.

Samota

1. Zamluv si na jednu noc jednolůžkový pokoj v jakémkoliv hotelu.
2. Opatři si něco potravin a ulož je do příručního zavazadla.
3. Odeber se i se svým zavazadlem do zmluveného hotelového pokoje, zamkni dveře, stáhni rolety, vyvěš telefon a vypni rádio (pokud se v pokoji nacházejí).
4. Prožij tak v naprosté izolaci 24 hodin (obvyklý úklid se snaž omezit na minimum).
5. Ovšem jen tehdy, nevezmeš-li s sebou žádnou četbu ani jiný prostředek k ukrácení dlouhé chvíle, dosáhneš toho, co zamýšlel pohybovou recitací této básně Ladislav Novák z Třebíče.

Nový čajový obřad

1. Opatři si malý elektrický vaříč s podložkou, několik malých skleniček, dále baňku a kádinku z ohnivzdorného skla.
2. Podložku polož na stůl, postav na ni vaříč, zapni jej, do baňky naber vody a vlož menší množství cukru. Postav baňku na vaříč. Do kádinky vsyp přiměřené množství dobrého čaje.
3. Pozoruj, jak se ve vodě pomalu tvoří bublinky, jak voda začíná vřít. V té chvíli vlej vodu do kádinky a vypni vaříč.
4. Sleduj dále, jak lupínky čaje se pomalu rozvírají a začínají klesat ke dnu. Současně si všímej, jak voda mění své zbarvení, stávajíc se čajem.
5. Když všechny lupínky klesnou ke dnu, opatrně přelej čaj do skleniček. Chvilí počkej, až poněkud vychladne, potom zvolna usrkávej.
6. Jen tehdy, budeš-li provádět tento obřad za naprostého mlčení a velmi soustředěně, poznáš jeho plný význam a dojdeš přesvědčení, že nejhlubším mystikem současné doby je autor básní pro pohybovou recitaci Ladislav Novák z Třebíče.

Požár

1. Kup si chatu, nejlépe v blízkosti jiných chat.
2. Po celé léto velmi pilně sbírej chrastí, shrabuj jehličí, sem tam poraž nějakou souš a rozřezej ji. Všim tím postupně zaplňuj svou chatu.
3. Dopln dehtovým papírem, větším množstvím benzínu, lihu, petroleje, starého oleje, popř. i nějakou ojetou pneumatikou.
4. Jednoho sobotního večera, kdy budou osídleny i okolní chaty, zapal svou a přihlížej tomuto nádhernému táboráku. Pomyšlení, kolik tě tento požitek stál, bude jistě zvyšovat tvé opojení, jsi-li jen trochu poetickým člověkem. Hrst popela si můžeš odnést domů na památku, aby ti stále připomínal nádheru hučících plamenů.
5. Budeš-li dotazován, jak požár vznikl, označ za pravého (i když nepřímého) původce Ladislava Nováka z Třebíče.

9 erotomagických poloh

Poloha ochrnulého

_ Zvolna a opatrně se kolébej v houpací židli. Je nutné, abys měl rozhalenku. (Nohy můžeš mít zabalené do kostkovaného plédu.)

_ Na rozhledně za mlhy nebo nízké oblačnosti. _ Proti závratím a zbrklosti.

Poloha umrtveného

(Jen pro velmi vospělé)

_ Pouze v plavkách, hlavu pokrytou kapesníkem, opatřeným na rozích čtyřmi uzly, zaujmi klasickou lotosovou polohu uprostřed poloopuštěného mraveniště. Se zavřenýma očima v tichém rozjímání setrvej alespoň tak dlouho, dokud neuslyšíš třikrát zakukat žežuličku.

_ Ve vysokém prosluněném lese, kde je cítit pryskyřice.

_ Neobyčejně zvyšuje trpělivost, stupňuje sebeovládání a nepřímo i všechny ostatní ctnosti.

Poloha vnitřního ucha

_ Za poledního letního úpalu postav se s nepokrytou hlavou do ledové horské bystřiny. Mezi palec a ukazováček levé ruky sevři lalůček pravého ucha. Dlaní pravé ruky si zakryj pohlaví. Soustředěně naslouchej šumění krve mezi hlavou, rozpálenou sluncem, a nohama, zmrazenýma horským proudem.

_ Sto metrů pod tajícím ledovcem za horkého dne.

_ Očišťuje sluch od kalu nadávek a šterkovitého nánosu městského šumu. Ladí duši na kosmická vanutí.

Vratislavova poloha

_ Postav se na chůdách doprostřed úzké lávky. Zakloň se, abys mohl pozorovat Severku. Vytrvej co nejdéle v této poloze.

_ Za jasné noci v době, kdy voda začíná mrznout.

_ Proti přílišnému pití piva.

Poloha čtyř živlů

_ Za odlivu zahrab se až po krk do mokrého písku. Jakmile moře začne stoupat, nechej si hlavu polévat vlnami a dýchej rytmicky s jednotlivými údery přílivu. Teprve tehdy, až oheň v tvých očích, ústech i prsou stane se nesnesitelným, prchni.

_ Nejlépe na pláži Kerlovan v severní Bretani, ale i jinde možno.

_ Proti všem poruchám vnitřních orgánů, vrací i myšlení k původním zdrojům.

Poloha katastrofická

_ Na jedné kolečkové brusli pokus se sjet tobogan, přičemž chodidlo druhé (bosé) nohy přidržuj oběma rukama. Doba, kterou strávíš v sádrových obvazech, patří k tomuto cvičení.

_ V pátek třináctého.

_ Dodává duchu mimořádné pružnosti.

Poloha nehybná

_ V rytířském brnění upadni do tuhnoucího betonu. Poloha bude ti dána. Dýchej klidně a zhluboka, jen mimořádné okolnosti by mohly zabránit tomu, abys byl vyproštěn.

_ Na staveništi plaveckého bazénu za polední přestávky.

Nejlepší prostředek proti tanci sv. Víta, podobným křečím a nervozitě vůbec.

Poloha plamene

_ V naprosté nehybnosti vnímej pohyby svých vlasů.

_ Na mírném návrší za větrného dne.

_ Zahání zlé myšlenky.

Poloha univerzální

_ V libovolné poloze dýchej (jenom si uvědom, že zaujímáš tuto /libovolnou/ polohu a dýcháš), tedy dýchej.

_ Kdekoliv, kdykoliv.

_ Znásobuje pocit života, při správném provádění umožňuje mezi jedním vdechem a výdechem (či výdechem a vdechem) prožít celou věčnost.

9 receptů

Předkrm á la František Šmejkal

1/2 tuctu vyloupaných očí jakéhokoliv druhu s podmínkou, že jejich duhovka je světlá

10 g žabích vajíček

1 g čistého lihu

1 plátek citronu poprášený cukrem

1 rusalčiny kadeře

Ústřice á la Toyen

1 litr dešťové vody, v níž se umyla lesbičanka

1 dcl vdovích slz

2 dcl lehkého světlého vína

to vše smíchat na zrcadle a přidat

5 g květu čerstvého blínu 1/4 kg ústřic

Vejce á la Jean Arp

1 talíř bílý rozbitý na dva kusy 1 polévková lžice nerez

2 čajové lžičky nerez

1 vejce na tvrdo i ve skořápce 1 talíř bílý celý

1 talíř bílý rozbitý na tři kusy

Ovar á la Ladislav Novák

1 vařené sloní ucho

3 myší ocásky prudce opražené na rozpáleném tuku

1 rezavý hřebík

Havran na divoko á la Andrzej Meisner

1 havran 3 psí blechy

1 ponrava bílá dozrálá

1 suk vyražený z rabínovy rakve 5 dcl silné vodky

vše polít a zapálit

Fazole á la Salvador Dali

9 mírně naklíčených fazolí

2 tucty kukel smrtihlava

5 živých žížal

7 červených mravenců

1 rozteklá svíčka z jedlého vosku

1/2 litru nitroděložní vody

Specialita á la Raoul Hausmann

428 uch - oah

3 ujiii do!

71 obeble blable

1 blas

3 shhrk

Artyčok á la André Breton

1 zmrzlá slza Meluzíny vložená do srdce

1 artyčoku politého

1 dcl měsíční záře a posypaného

2 g strouhaných nehtů hysterky

Bowle á la Edouard Jaguer

1 litr alsaského piva

1 dcl lučavky královské

1 hrom

3 blesky

5 dcl absintu

2 g fosforu

míchat ve velkém tepaném poháru ze sbírek Rudolfa II. zobákem ptáka
Noha

9 návodů, jak se chovat před obrazy

Před Monou Lisou od Vinciho

v těžkém potápěčském skafandru z konce minulého století vyšroubovaným okénkem v přilbě prostrč lovecký roh a zadrž halali.

Před Bouří od Giorgioneho

polib nejbližší půvabnou ženu a pokud možno ještě téhož dne ji oplodni.

Před Ledou s labutí od Correggia

vytrhni živé huse několik per, nemůžeš-li husu pronést až před obraz, pohod' před ním alespoň tři bělostná pera.

Před Pokušením sv. Antonína od Grúnewalda

spolkni pavouka.

Před Rájem od Bosche

drž v rukou živou vlaštovku.

Před Zátíším od Moranda

postav průzračnou láhev, ve které je zazátkována živá vosa.

Před Metrem dřeva za velkého mrazu od Medka

paličkou na maso rozklepej svou levou (jsi-li levákem, pravou) ruku na krvavý biftek.

Před Dvojjzvratnou alchymáží od Nováka

vypij na ex půl dcl acetonu.

Před svým Autoportrétem v zrcadle

řízni se břitvou do rtu.

9 imperativů

Dmýchej

každým výdechem a vdechem

hořící keř svých žil

v němž - jak známo - se zjevuje Jahve

ohnivý sloup

(absolutní proměna mnohého v jedno jediné)

Hmatej

smirek

bodláky

ostny

popraskanou kůru

právě upečený chléb

dělníkovu dlaň

dívčí prs

dnes vylíhlé ptáče

kousínek tajícího ledu

Hvízdej

na rty

na jazyk

na prsty

na klíč

na kudlu
zjara si otluč píšťaličku
a hvízdej
na ulici
v pokoji
v konzervatoři
v ústavu hluchoněmých
na hřbitově
v márnici
v psinci
rozhodně si kup parní lokomotivu
a dlouze a hlasitě hvízdej
hlavně na mostě
a v tunelu

Kopej
do dveří
do nábytku
do psa
do zadku
kopej do poklopce
kopej do kopce a s kopce skopce
kopej na zahrádce atomový kryt
kopej do poklopu rakve po výkropu
poklad vykopej

Mysli

nesmírně malý vesmír v nejmenším úlomku

svého nehtu

nesmírně velký vesmír okolo sebe

ve vesmíru

nekonečnou propast svého srdce

(hú! jak temnou)

a ve víru

náhlé závratí

(mrazivý vítr času)

bezpečnou síť (s těmi bójemi zářících očí)

všech kdo tě milují (milovali)

které miluješ

Piš

jako EKG

jako seismograf

jako médium

jako plačící anděl svým démantovým perem

jako pouštní vítr

jako příliv

jako tisícové šlápoty nesčetných pokolení

své já v ne-já

písmem meteoritů a souhvězdí

Sliň

(alespoň jednou ročně)

v parném poledním bezvětří

vztyčený prst

Zapomeň

na přijíždějící lodi

odjíždějící lodi

zamítnuté žádosti

odvolání

škrabání nehty o zed'

propočty

výpočty

škubání peří

přebírání peří

čištění vosku

cvičení zádových svalů

cvičení ramenních svalů

dechové cviky (namáhavé)

pro ikarskou nádheru pádu a letu

Žij

svým vlastním životem

ítrms íntsalv uovs jerímu a

7 dodatků

Devět salónů

Derealizovaný salón

(pochybování)

Přesná kopie obyčejného obývacího pokoje je dotvořena tak, že se jediného předmětu nedá prakticky použít: v polstrování židle se skrývá hřebíček, druhá židle má uvolněnou nohu, gauč se při doteku překlápí, stůl je šikmý, knihy v knihovně mají spleené listy, lžičky a poháry v příborníku jsou provrtané, v kobercích jsou nastražena pytlácká oka, žárovky jen blikají, banální obrázky (krajinky, zátiší) zakrývá vroubkované sklo, rychlosti gramofonu neodpovídají rychlostem, jakými byly natočeny desky atd., atd.

Astrální salón

(línání - čechráni)

Malý kulatý stůl, dvě nebo tři židle a asi pět obrazů potří lepem a hustě posypej bílou ovčí vlnou. Vše rozestav v nevelké modře vymalované místnosti a podlahu posypej asi do výše pěti centimetrů rovněž bílou ovčí vlnou.

Salón živoucích znaků

(hemžení)

V lese vykopeme velké mraveniště, vložíme do igelitového pytle, zalepíme a ještě téhož dne dopravíme do galerie, jejíž stěny musí být bílé.. Napřed potřeme všechny východy z místnosti roztokem DDT, tak vznikne neviditelná, ale pro mravence nepřekročitelná bariéra. Potom vysypeme mraveniště před čelní stěnu místnosti a přikryjeme nízkým soklem, který v rozích poněkud podložíme, aby spodní skulinou mohli mravenci vylézat ven. Koncentrovaným cukerným roztokem nakreslíme na stěny několik přímek a kružnic. Přilákání vůní cukru vytvoří mravenci na stěnách hemžící se znaky. Po skončení výstavy smeteme opět mraveniště do igelitového pytle a odvezeme do lesa, místnost vystříkáme DDT.

Salón velikého návratu

(přeměrování)

Opatří si přesnou kopii obyčejného obývacího pokoje. Pouze rozměry tohoto pokoje a veškerého vnitřního zařízení necht' jsou asi třikrát větší než ve skutečnosti. Tak se v tomto salónu znovu setkáš se stejnými vztahy k vnějšímu světu, na jaké jsi byl zvyklý ve svém dětství. Od této zkušenosti lze očekávat mimořádné zážitky a oživení dávno zapomenutých vzpomínek.

Salón jediného objektu

(bubření)

Do naprosto prázdné galerie umístí kopii ženského aktu (nebo jakoukoliv jinou plastiku) z elastické nafukovací hmoty, v soklu pak ukryj přívod stlačeného vzduchu. Jakmile vstoupí diváci, uvolní (možno též automaticky spojeným se vstupními dveřmi) ventil tak, aby se plastika nafukovala zprvu jen sotva pozorovatelně, potom však stále rychleji, až zaplní celou galerii a diváky přitiskne ke stěnám. Po několika vteřinách otevři vypouštěcí ventil, načež se pružná plastika vrátí do původní polohy.

Rajský salón

(zrcadlení - vznášení)

Všechny stěny místnosti dokonale krychlového tvaru jsou beze zbytku vydlážděny zrcadly (i vstupní dveře jsou na vnitřní stěně zrcadlem). Asi do poloviny je místnost naplněna naprosto průzračnou vodou, případně zahuštěnou solemi, takže se v ní nahý návštěvník vznáší.

Salón nekonečné čáry

(čarování - bloudění)

Veď "topologickou" (tj. nepřetržitou, v sebe uzavřenou a nikde se neprotínající) čáru po stěnách, podlaze i stropu prázdné galerie; čára nechť vyběhne dveřmi i na chodník, eventuálně do vozovky před galerií. (Čára může být namalována či nastříkána barvou, nebo vytvořena z nepřilíživého silného hliníkového drátu v barevné izolaci.)

Prenatální salón

(protahování)

Vstup do výstavní místnosti uzavři černým závěsem. Jen uprostřed závěsu ponech otvor stažený gumou, aby se návštěvník mohl vtáhnout dovnitř. Tam při chůzi naráží do velkého množství míčků různých velikostí, jednak rozhozených po podlaze, jednak zavěšených od stropu na nitích rozličné délky. Konečně v jednom rohu místnosti spatří návštěvník černý vak, rovněž zavěšený na silonových nitích. Prostrčí-li ruku jeho otvorem, staženým stejně jak závěs u vchodu gumou, nahmatá několik gumových hraček. Místnost je pouze matně osvětlena červeným světlem a je v ní slyšet z magnetofonové smyčky zesílené bušení srdce.

Předběžný návrh těchto osmi "salónů" opsán 8. dubna 1970

Salón mumií

(zmrtnění)

Opatři si několik obnošených teplákových souprav. Napřed sešij v pase kalhoty s bundami, přistehuj k nohavicím staré ponožky a konce rukávů stáhni motouzem. Potom vycpi komplety suchými pilinami, konečně naplň pilinami i několik plátěných pytlíků, poněkud je stáhni a připevni ke krčním otvorům. Takto zhotovené panáky (eventuálně ještě oblečené do dalších oděvů) vsuň do starých (roztrhaných) pytlů a zatáhni provazem. Jednu nebo dvě z těchto "mumií" zavěš ke stropu prázdné místnosti, alespoň jednu opři o stěnu, ostatní polož na podlahu. Do rohu pohod' ještě několik prázdných pytlů a zkroucených provazů.

17. 4. 1970

Iniciace

Jindřichu Chalupěchému

Iniciace 1

(analogická)

Adept se zasvěti k hlubšímu vnímání každodenního života tím, že prostoupí následujícími sedmi místnostmi:

1. Obyčejnou šatnou, v níž je vyzván (nápísem), aby se úplně svlékl.
2. Chodbou, jejíž podlahu tvoří volně otočné válce. V místech, kde jimi adept pohne, vychrlí na něj otvory ve stropě množství prachu a ohlušující hluk.
3. Nevelkou, oslnivě ozářenou místností, uprostřed přepaženou skleněnou tabulí. Chce-li postoupit dál, musí ji rozbít. (1. varianta: tabule je z obyčejného skla, takže se adept může poranit. 2. varianta: tabule je z bezpečnostního skla a úderem se rozsype v prach.)
4. Dokonale zatemněnou a množstvím překážek zahrazenou místností, navíc jsou tyto překážky potřeny různými hmotami. Tichý šepot vydává adeptovi klamné instrukce. Teprve tehdy, když jim přestane věřit a jeho oči se důkladně přizpůsobí tmě, postřehne matně světélkující kliku výchozích dveří.
5. Úzkou šachtou s požárním žebříkem, kudy musí vyšplhat.
6. Umývárnu opatřenou velkými zrcadly. Zde jej vlažné sprchy omyjí a potom proudy teplého vzduchu osuší. V pozadí najde na věšáku volný bílý přehoz.

7. Prázdnou místností, zcela pokrytou (tj. nejen na podlaze, ale i na stěnách a stropu) bílými rohožemi. Ke konci místnosti v prostinké vázičce jediný květ.

Poznámka: Všechny místnosti jsou pochopitelně bez oken.

Iniciace 2

(identická)

Očisti a oživ svou duši následujícími akcemi:

1. Vyžádej si, abys směl prožít (eventuálně jako pomocná síla) jeden den na chirurgickém oddělení velké nemocnice a jednu noc v záchytné protialkoholní stanici.
2. Nasad' si naprosto neprůhledné brýle a prožij jeden den jako úplný slepec.
3. Prožij 24 hodin v prostorách velkého nádraží.
4. Prožij následujících 24 hodin v nevelké, prázdné a dokonale izolované místnosti.
5. Přihlas se k odběru a poskytni svou krev.
6. V tichu a usebranosti pozoruj rozpuč kaktusu (např. *echinopsis eyriesii*).
7. Za všechny své peníze nakup vhodné dárky a rozdej je dětem v dětském domově.

- Úsilí, které budeš muset vynaložit, abys překonal lidskou nedůvěru a různé byrokratické bariéry, je nutnou součástí tohoto cvičení.

9. 4. 1970

Krápníkání

(návrh akce)

Místo: Jeskyně, kde se nacházejí blízko sebe tři větší krápníky, nejlépe 2 stalaktity a 1 stalagmit

Akteři: 2 nohaté slečny (dvojčata) v přiléhavých tmavých kalhotách a tmavých svetrech, autor v konvenčním obleku, jeden prst pravé ruky v černém pouzdru

Rekvizity: 3 obrovské prezervativy, vlastně černé, ještě nezformované punčochy

Předběžné návrhy fotografií:

I - autor přiděluje oběma slečnám stočené prezervativy

II - 1. slečna počíná oblékat první krápník, 2. slečna přihlíží

III - 1. slečna už úplně oblékla první krápník, 2. slečna začíná oblékat druhý krápník

IV - 1. slečna objímá oblečený krápník, 2. slečna dokončuje oblékání druhého krápníku

V - 2. slečna začíná oblékat třetí krápník, 1. slečna přihlíží

VI - 2. slečna úplně oblékla třetí krápník, 1. slečna začíná svlékat první krápník

VII - autor pozoruje tři oblečené krápníky, prezervativ z prvního krápníku je už napolo stažen (na obrázku nejsou slečny)

VIII - 1. slečna dává pít ze staženého prezervativu 2. slečně, která je v pokleku a může se dotýkat třetího krápníku (stalagmitu)

IX - 1. slečna svléká druhý krápník, 2. slečna svléká třetí krápník, autor přihlíží, přidržuje už svlečený prezervativ

X - skupinová fotografie autora a obouslečen na pozadí krápníků, prezervativy okolo krku a v rukou

Třebíč, 12. července 1970

Ob-léčení

Zdobení vlastního těla bylo nesporně jedním z nejstarších projevů lidského estetického citění. Stejně jako u zvířat vycházelo ze sexuálních podnětů, nápadný vzhled měl lákat a dráždit jedince druhého pohlaví. Průběhem času vstupoval do hry i prvek sociální, způsobem oblečení, výzdoby, úpravy vlasů atd. se odlišovali příslušníci různých společenských skupin. Tak je tomu v podstatě dodnes. Oblečení nám prozradí mnohé o majetkových poměrech, vkusu, rozhledu a psychickém založení toho kterého jedince. Od vybrané elegance až po ušmudlanou nedbalost se denně setkáváme s celou stupnicí lidských (i když často neuvědomělých) postojů vyjadřovaných oblekem. A právě do této široké oblasti jsou zaměřeny mé návrhy. Nejde mi však ani o sociologii či psychologii oblékání, tím méně o pokus vytvořit nějakou novou módu, nejde mi také - a to bych chtěl zdůraznit! - o pouhou provokaci. Móda i provokace jsou totiž příliš snadno zařaditelné, čímž ztrácejí na účinnosti. Níže uvedené návrhy by měly právě *zneklidňovat* svou nezařaditelností (jde o tělesnou vadu? podivínství? projev utkvělých komplexů? skrytou symboliku? nebo "jen" o výsměch?) a ve svých důsledcích by měly *zpochybňovat* všechny životní hodnoty, které přijímáme vesměs bez přemýšlení./1/ Ozývá-li se za mými návrhy smích, pak je to smích, v němž explodovaly celé nálože slz. Po anihilaci všech iluzí nezbude

téměř nic, ale v tom prázdnu se chvěje průzračná záře, jejíž jméno je "nezištné, nesmyslné štěstí", patrně vůbec jediné štěstí možné zde na zemi. - Tyto úvodní poznámky považuji za nezbytné pro každého, kdo by chtěl realizovat mé návrhy. Měly by být prováděny velmi uvolněně, s nedbalou samozřejmostí, jakékoliv šaškovství nebo toporná vážnost jsou naprosto nepřijatelné!

1

Perfektní oblek, jeden střevíc nejméně o pět čísel větší než druhý, dokonalá vycpávka. - Zvláště vhodné do tramvaje, vlaku, restaurace (přehodit nohu přes nohu atd.).

2

Vybraný, nejlépe tmavý oblek. Tmavé rukavice, avšak oba prostředníky jsou asi o tři centimetry delší a o něco širší díky dobře modelovaným nástavcům. - Nejvhodnější pro návštěvu pošty, banky, obchodu (vyplňování tiskopisů, prohlížení zboží), rovněž pro řidiče.

3

Na jednu lopatku pod dokonalý společenský oblek připevni gumovou duši. Od ní veď tenkou trubičku na konci s ventilkem a nafukovacím balónkem do kapsy. Když pobudeš ve společnosti asi dvacet minut, několikerým stisknutím balónku mírně nafoukni duši. Po čtvrt hodině uvolni ventilek. Po další čtvrt až půlhodině znovu duši nafoukni, tentokrát vydatně. Krátce před odchodem ze společnosti můžeš duši znovu vypustit.

4

Více metrů úzké stuhy, jejíž barva výrazně kontrastuje s barvou tvého vycházkového obleku, stoč do kapsy až na několik centimetrů vyčnívajících ven. Procházej se ulicemi, navštěvuj jednotkové obchody atd. Nedojde-li k reakci, vysunuj postupně z kapsy stále delší kus stuhy. Až budeš upozorněn na tuto záadu, vyjmi z druhé kapsy nůžky, vyčnívající stuhu ustrihni a s hlubokou úklonou odevzdej tomu, kdo tě upozornil. Pokračuj, pokud ti zbude stuha.

5

Do svého obleku si vystříhni pravidelné kolečko o průměru asi 3 cm. Několik koleček stejných rozměrů a ze stejné látky si vlož do kapsy. Procházej se dle návrhu 4. Tomu, kdo tě upozorní na otvor, odevzdej jedno kolečko se slovy: "Přijměte prosím, stejně jsem si je vystříhl jen kvůli vám."

6

Potří si pravou ruku až nad zápěstí směsí sestavenou z červené acetonové barvy a v acetonu rozpuštěného celulóidu. Jakmile povlak ztuhne, pohybuj

prsty, aby popraskal. Potom ještě ruku namočí do špinavé vody (případně vody s několika kapkami tuše), lehce osuší a odeber se do společnosti. Ruku podávej s patrnými rozpaky, .avšak při jídle ji nijak neskrývej. Až budeš odcházet, podávej na rozloučenou levou ruku a mimochodem prohod': "Vím, že by vám dotek mé pravačky byl nepříjemný, ale ubezpečuji vás, vůbec to není nakažlivé." Tak vlastně nebudeš ani lhát.

7

Na opravdu miniaturní tranzistorový magnetofon natočí "obyčejné" kručení v břiše, potom dětský pláč a hovor (viz níže). Magnetofon dokonale zamaskuje v břišní krajině, ale tak, abys jej lehkým stiskem mohl uvést v chod a opět zastavit. Když přijdeš do společnosti, přehrej napřed asi dvoje zakručení. Po chvíli další zakručení, silnější. Omluv se, že jsi měl dnes sice vydatný, ale jak se ukazuje, poněkud nezáživný oběd. Vzápětí ještě silnější zakručení plynule přejde v dětský pláč. V tom okamžiku projevuj nápadnou nervozitu a rozpaky, které vyvrcholí, když se ozve plačtivý dětský hlásek: "To máte z toho, pane, že jste mě snědl . vždyť jsem vám nic neudělal . a vy jste mě tak zuřivě okusoval ručičky . to, že jste mě vyrobil, to přece ještě neznamená, že mě můžete jíst . (pláč) maminko, maminko, proč sis jen začínala s tím surovcem! . v tobě to bylo přece jen lepší, i když ses každou chvíli tak házela ." Přibližně v těchto místech se udeř vehementně do vycpaného břicha a vykřikni: "Drž hubu, spratku! Takhle budeš mluvit o své matce?" - Potom k ostatním (omluvně): "Promiňte, ta dnešní mládež, však víte, (s důrazem) ta už vůbec neví, jak se má chovat."

PS (obměna akce 7)

Na pásce je nahráno pouze kručení, stále delší, hlasitější a podivnější, místy přechází ve zvuky ne nepodobné ultramoderní hudbě. Po první omluvě prohodíš jako v žertu, že máš v žaludku celý orchestr. Když se pak skutečně rozhlaholí na plno, předstírej nevolnost a vzdal se ze společnosti.

Poznámka 1:

K tomu citát ze studie Davida Báhma "O tvořivosti": - Je snad tvůrčí schopnost dána jen málo lidem, lidem se zvláštním talentem, který je obvykle nazýván genialitou? Rozhodně to není jen věcí zvláštního talentu. Vždyť velmi mnoho vysoce talentovaných lidí nepřekračuje hranice průměrnosti. Rozhodně bylo mnoho vědců, kteří byli lepší v matematice a znali více z fyziky než Einstein. Rozdíl byl v tom, že Einstein měl schopnost být původní. Ale co je to původnost? (.) Pro osobnost, která chce být původní, je nezbytné, aby nebyla náchylná k užívání vžitých představ o skutečnosti. Spíše musí být schopna naučit se něčemu novému i za cenu, že budou zpřevraceny představy a pojmy, na něž je zvyklá a které jsou jí drahé.

červenec 1970

Prolegomena k egoplasticismu

Je jen projevem slabostí našeho ducha, že vnímáme své tělo jako jednu danou, neproměnnou

skutečnost. Nemyslím zde především na úspěchy plastické chirurgie a nových transplantačních metod, ale na sílu obraznosti, která by si dokázala představit proměny těla tak intenzívně, že by k ním skutečně došlo. Ostatně Charles Fourier se svou arcirukou naprosto nebyl falešným prorokem.

_ Dej srůst svým očním víčkům, olysát řasám i obočí, až místo, kde jsi měl oči, bude pokrývat hladká, napjatá kůže. Současně rozevři uprostřed čela jediné, naprosto souměrné a upřeně hledící oko.

_ Zdvojnásob svá ústa, dvakrát 32 zubů, dva jazyky. Jaká výhoda mluvit současně dvěma ústy, tak dosáhneš simultánních zvukových efektů dosud uskutečnitelných jen technickými prostředky; nehleď k tomu, že budeš mít možnost, abys jedna ústa vyhradil jen sladkým, druhá jen slaným, hořkým a trpkým pokrmům.

_ Zpaternásob své ušní boltce a pěkně je vyrovnej za sebe, všechny opatřené patřičnými svaly, aby se mohly rozvírat a skládat jak žaluzie.

_ Necht' tvoje vlasy hrají všemi barvami spektra, a to jak postupně, tak také současně na různých místech hlavy.

Je jen projevem slabostí našeho ducha, že vnímáme své tělo jako jednu danou, neproměnnou skutečnost. Nemyslím zde především na úspěchy plastické chirurgie a nových transplantačních metod, ale na sílu obraznosti, která by si dokázala představit proměny těla tak intenzívně, že by k ním skutečně došlo. Ostatně Charles Fourier se svou arcirukou naprosto nebyl falešným prorokem.

_ Prodlužuj svůj krk až do délky jednoho metru, a zase jej zkracuj. Při maximální délce bude zajisté možné, aby otočil hlavou několikrát dokola.

_ (Jen pro ženy) Zdvojnásob, eventuálně ztrojnásob své poprsí.

_ (Pro obě pohlaví) Zdvojnásob, eventuálně ztrojnásob svého pupíka.

_ (Jen pro muže) Proměňuj velikost svého pohlavního údu, a to v podstatně větším rozsahu než při normální erekci a jejím odeznění.

_ (Pro obojí pohlaví) Po celém povrchu svého těla dej vyrašit zvířecí srsti, pak zase naprosto olysej.

_ (Rovněž pro obojí pohlaví) Bubři do obludné obezity a zase vyhubni na kost (snadno proveditelné!)

Je jen projevem slabostí našeho ducha, že vnímáme své tělo jako jednu danou, neproměnnou skutečnost. Nemyslím zde především na úspěchy plastické chirurgie a nových transplantačních metod, ale na sílu obraznosti, která by si dokázala představit proměny těla tak intenzívně, že by k nim skutečně došlo. Ostatně Charles Fourier se svou arcirukou naprosto nebyl falešným prorokem.

_ Libovolný prst (nebo několik prstů) prodlužuj do dvojnásobné, až trojnásobné velikostí. Jinému prstu (či prstům) dej zase zakrtnět.

_ Prodlužuj chodidlo jedné nohy, zároveň prodluž tuto nohu alespoň o pět centimetrů, vrať ji do původní velikosti a totéž opakuj s druhou nohou, vše střídaj za chůze vždy po sto (po třiceti) krocích.

Je jen projevem slabostí našeho ducha, že vnímáme své tělo jako jednu danou, neproměnnou skutečnost. Nemyslím zde především na úspěchy plastické chirurgie a nových transplantačních metod, ale na sílu obraznosti, která by si dokázala představit proměny těla tak intenzívně, že by k nim skutečně došlo. Ostatně Charles Fourier se svou arcirukou naprosto nebyl falešným prorokem.

Poznámka:

Jen díky těmto egoplastickým postupům staneš se opravdu člověkem budoucnosti: Jediným okem vidět jen ploše, zato současně mluvit dvěma ústy, jedněmi "ano", druhými "ne", a naslouchat desíti boltci. a plynule měnit svou barvu. Tento manifest egoplasticismu však naprosto nechce být satirou, to jenom někdy holá skutečnost překonává naše nejfantastičtější vidiny. Jen pomysli: nikdy už nenajít svoji původní podobu!

V Třebíči dne 12. září 1970

Metastafózy

Má levá ruka otéká (nesporný příznak alergie, Quinckův edém, přesněji řečeno), bobtná, bubří, roztéká se, mizí, vsakuje do všech pórovitých hmot, vzlíná . vzlíná až do kořínků vašich vlasů /1/;

zatímco má /10/ pravá ruka se poněkud zmenšuje, hutní, těžkne, v mé pravé pěsti je hmota koncentrována jak v nitru neutronových hvězd, udeřím-li svou pravici /11/, několik mlhovin je na padrti (nebo se mýlím a místo Mléčné dráhy jsem rozstříkl jen trochu mléka . z rozmáčknutého prsu?!);

ale mé nohy se zmenšují, mé tělo se zmenšuje, mé nožičky a mé tělíčko se zmenšují, ustavičně se zmenšují . úst zm . uz;

(toto jsou pocity nesmírně dávné, snad z raného dětství /4/, či dokonce z doby až před zrozením, z doby *ptakoještěří* - kladu-li zvláštní důraz na toto slovo, tedy proto, že si představuji /6/ blány mezi svými prsty a žaberní

otvory ve svém krku, potom by tento text mohl být i pokusem o výklad cyklu čtyř alchymážokolází s názvem "Mythus zrození"/2/ -);

- (ted' přijde to nejdůležitější!) -

má hlava roste, roste a ROSTE, je to veliký červený balónek, obrovský B A L Ó Ó Ó N /3/ a na jeho lesklém povrchu se zrcadlí sedm mých hlav /5/, minulých i budoucích, jsoucích i nejsoucích

dokud bublina nepraskne a nesmrští se

v ubohý škvarek

(jak preparované indiánské hlavičky).

Ale copak to nestálo za to?

copak to vždycky nestojí za to?!

za ten vzmach

a to ztroskotání právě za. ten vzmach

a právě za to konečné ztroskotání

VŽDY ZNOVU /9/

až do nekonečna

(pro tu jedinou vteřinu

kdy se na duté n e s m í r n é hlavě /8/

zrcadlí vše)

Poznámky:

1. Tak do nás vzlínají mrtví.

2. Důležitou částí tohoto cyklu (objevuje se v něm třikrát) je motiv, který by bylo možno snad nejpřiléhavěji nazvat "obráceným Jakubovým žebříkem". (Reprodukce zmíněného cyklu by na tomto místě nebyly úplně zbytečné.)

3. Nemohu nevzpomenout na některé obrazy J. Miróa a na saharské kresby z tzv. období kulatých hlav, neblaze proslulým Dänikenem zcela nesmyslně vydávané za zobrazení návštěvníků z neznámých planet.

4. Jako ta pradávna úzkostná vzpomínka na mravence, který se mi dostal do šatů, štípal mě a já se ho bez matčiny pomoci nemohl zbavit?

5. Tím naprosto netvrdím, že bych měl nějakou podobnost se sedmihlavou saní, "hlavy" jsou spíše průměrem několika psychických prostorů v jednom jediném.

6. vidím! cítím!!! (viz též poznámka č. 10)

7. Když sleduji strukturu tohoto textu, zcela mimovolně se mi vybavuje představa pavučiny, zajisté ne utkané proto, aby se v ní chytila moucha, ale aby jako ona pavučina, kterou jsem pozoroval každého rána po řadu týdnů, okrumplovaná rosou zachycovala úsměvy slunce; i tato chce zrcadlit jediný, záhadný Úsměv.

8. Zde by mohlo jít dokonce o zčervenalou, zduřelou hlavu, tj. žalud penisu, ale tento výklad není zdaleka hlavní a nejpodstatnější, patří spíše k jednomu z většího počtu výkladů vedlejších, přidružených (k nimž by mohl být zařazen i výklad - v tomto případě ovšem naprosto pochybený - že se jedná o téměř "realistický" popis halucinací způsobených drogami, o něco blíže pravdě by byl výklad nalézající v textu určité paralelismy s rakovinným bujením, fuj, až jsem se ulekl této možnosti, ale je zde, jak ve všech projevech naší doby, "doby zhoubného bujení", ať už měst, institucí či buněk). Podstata textu - tak v mnohém podobného textu z předloňského roku s názvem Prolegomena k egoplasticismu - se nachází kdesi až v oblasti za snem a za vzpomínkou. Jednak je protestem proti vší danosti, tedy i danosti tělesné. Jednak pokusem o její překonání v extatické vteřině nad - či supervědomí - a ještě dále v tápavém úsilí o konečnou transmutaci.

9. Pozornějšího čtenáře si v této souvislosti dovoluji upozornit na některé verše básně Orel z mé sbírky Závratě. Zároveň tím odmítám námitky, že všechny mé "závratě" vyšumí rychle jak prchající pěna příboje. Ta "marná" a "zbytečná" vzkypění nejsou než zcela nezbytným obnovením (ustavičným obnovováním) nebezpečně vychýlené rovnováhy, či vlastně právě naopak. O tom více v článku Jean-Louis Roura "Entropie et poétique" (Phases 3, 2. série) a v následujícím citátu (.), který zde uvedu celý: "Mám mnohem raději třeba Lupascovy výklady o tom, že denní dění je entropické, tedy vede k homogenizaci a "studené smrti", zatímco noční a snové dění obnovuje původní diferenciaci, někdy velmi příkře, a tudíž oddaluje "studenou smrt" (protože smrti jsou různé, viz dva anděle smrti v Braunových sochách v Kuksu). U Lupasca sen je pojímán mnohem hlouběji, nevyjadřuje naše podvědomí, ale "sešívá, co den rozpáral" nebo "páře, co den sešil" - je to zkrátka životní a podstatné těžiště našeho života na druhé straně."

10. Má, ale též tvoje, neboť tento text je také "návodem", výzvou, aby sis živě představoval všechny popisované změny na (ve) svém vlastním těle, abys jimi procházel, proměňoval se!

11. Jak infantilní, epicko-heroické představy: dát tak někomu pořádně do zubů!

12. Poslední poznámka je vlastně poznámkou o poznámkách, systém poznámek a jejich číslování naznačuje totiž alespoň přibližně postupný růst textu, jeho košatění a prorůstání (např. druhotné vztahy mezi poznámkami č. 7 a 8 nebo 10 a 11), hlavně však umožňuje zrcadlení textu v textu (*utxet v utxet*).

březen 1972

Hmatové básně

(Úvodní poznámky)

Hmat patří k nejméně zanedbávaným, nejméně kultivovaným smyslům, ačkoliv je vlastně smyslem prvotním, všechny ostatní smysly se teprve v dlouhých časových úsecích z hmatu vyvíjely. Nelze považovat za hmatovou kultivaci ani laskání milenců, neboť jde vesměs o zážitky úzkého rejstříku, většinou bez invence, povrchně vnímané a dále nerozvíjené.

_ Jako lék naší audiovizuální, příliš intelektualizované, neurotické kultury navrhuji rozvoj hmatové poesie, návrat k nejvlastnější podstatě bytí.

_ Hmatové básně provádějí zpravidla dvě osoby: osoba aktivní (A) a osoba pasivní (P). Osoba P je při většině akcí do naha vysvlečena, má zavřené, případně zavázané oči. Z dokumentárních důvodů může namluvit své zážitky na magnetofonovou pásku, naprosté ticho za akce je však rozhodně vhodnější. Rovněž osoba A postupuje pokud možno mlčky, nebo se omezí jen na ty nejstručnější instrukce. Většinu dotyků provádí zvolna, lehce, s delšími pauzami. Nutno se vyvarovat všeho, co by směřovalo k sexualitě. Za jistých okolností a u některých akcí je možno, aby jediná osoba plnila funkci osoby A i P, byla hmatovým hermafroditem. Je celkem jasné, že osoba A může být při kterékoliv akci zdvojená.

1

Osoba A si oblékne rukavice, jednu z pytlaviny, druhou ze sametu.. Zároveň oběma rukama hladí osobu P po celém těle.

2

Osoba A vloží osobě P mezi dlaně (do podpaží, mezi stehna) gumový balónek. Nafukuje jej, až balónek praskne. Totéž se několikrát opakuje.

3

Osoba A vtiskne osobě P do rukou ulomený rampouch. Osoba P drží rampouch tak dlouho, dokud neroztaje.

4

Osoba P vytvoří z dlaní obou rukou uzavřený prostor. Osoba A vsune do této dutiny živého chrousta.

5

Osoba A položí obě ruce osoby P na kmen staré, rozpraskané hrušně a naznačí, aby osoba P ohmatávala celý kmen. Na kmeni ve výši hlavy stojící postavy je upevněna lepkavá páska proti mravencům.

6

Osoba P leží na břiše. Osoba A jí vloží mezi lopatky kovovou kuličku asi 1 cm v průměru. Velmi pomalu ji kutálí (aniž by se prsty dotýkala pokožky) po páteři, až ji nakonec vtiskne do rýhy mezi hýžděmi. Opakuje se s dalšími čtyřmi či pěti kuličkami, z nichž některé mohou být mírně ohřáté, vychlazené, rozpálené.

7

Osoba A vede do bosa vyzutou osobu P po jemném písku, po štěrku, blátem, hebkou travou, bodláčím, čerstvou oranicí, strništěm, po betonu, rozměklým asfaltem apod.

8

Osoba A hladí velice jemně osobu P po rtech ostřím žiletky. Potom vloží osobě P žiletku do ruky s výzvou, aby se hladila sama.

9

Osoba A vloží do rukou osoby P živé morče. Lze předpokládat, že se osoba P seznámí nejen s hebkou srstí, tělesným teplem, bušením srdce, ale i s ostrými zoubky hlodavce.

10

Osoba A vysype na záda (břicho, do klína) osobě P asi tucet sluníček sedmítečných.

11 Osoba A s hořící svící kape na osobu P rozteklý vosk. Posléze se soustředí na mezery mezi se vřenyými prsty, úplně je zalepí voskem.. (Případně totéž s řasami očních víček, s ušima.)

12

Osoba A fouká na stojící osobu P mýdlové bubliny tak, aby při doteku s pokožkou praskaly.

(Dodatek pouze pro pravé znalce hmatové poesie)

Obě osoby jsou zároveň aktivní i pasivní, obě jsou do naha vysvlečeny, mají zavřené oči a mlčí. Mohou se dotýkat kterékoliv části partnerova těla, ale pouze rukama, všechny ostatní dotyky jsou nejpřísněji zakázány. Délka hmatového dialogu musí být předem vymezena (zvoněním budíku).

(Dodatečná poznámka)

Autor těchto řádků se přiznává, že v mládí míval sladce děsivé sny, v nichž jej hladily útlé, neznámé ruce a povlékaly mu tělo přízračnou jinovatkou. Kde jsou ty ruce, kde duha z té jinovatky? Necht' její vzdálený odlesk se rozžehne znovu při pohybové recitaci těchto hmatových básní!

Putování s ichichvory

K historii objektů

Někdy na podzim roku 1964, tj. v době, kdy jsem se začal soustavně a intenzivně věnovat výtvarné činnosti, objevil jsem i kresby "jedním tahem", které jsem později též nazval "topologické kresby". Vyrostly celkem přirozeně z automatických kreseb, které jsem už po léta sporadicky provozoval, omezením absolutní svobody automatické kresby dvěma předpisy: 1. čára musí být nepřerušena, 2. čára se nesmí nikde dotýkat nebo křížit. Původně probíhaly tyto čáry jako "povídky" či "romány čáry" sešitem nebo leporelem a už tehdy nabyly své nejcharakterističtější podoby poloostrovů a zálivů, často botanického a ještě spíše antropomorfního charakteru. Když jsem je potom přenesl na izolované listy papíru, zvýraznil se jejich figurální charakter, připomínající někdy jistou ornamentálností aztécké reliéfy. Už tehdy jsem si uvědomoval, že zde jednorozměrná čára vytváří (vymezuje) plochu, či vlastně dvě plochy - plochu uvnitř a vně. Zprvu jsem se je pokoušel odlišit barevně, to však bylo v rozporu s lineárností kreseb. Úspěšnější bylo vyznačení nejzazších výběžků vně jakýmsi šupinami. Nejvýznamnějším dalším objevem byly však ony imaginární průniky pod papír, tím se (někdy na sklonku roku 1965) staly "kresby jedním tahem" skutečně "topologickými kresbami". Pouhou obměnou tohoto způsobu byly kresby na poloprůsvitném papíře, kde čára nad papírem vystupuje sytě, čára pod papírem matněji.

V následujících letech jsem obohacoval "topologické kresby" dalšími podněty. Vedle figurálních kreseb se objevily záhy i kresby písmenné, avšak i v nich nabývají písmena často figurálního charakteru. Někdy okolo roku 1965 vnášel jsem do kreseb symetričnost, jež se v té době tak charakteristicky projevovala v mých alchymáziích. Několikrát jsem se pokoušel kombinovat na jednom listu čáry různých barev. Roku 1968 jsem začal jako výchozích částí vlastních volných (automatických) kreseb používat "realistických" obrysů svalnaticů či ženských aktů, tento postup se mi až dosud jeví stále slibný a schopný dalšího rozvoje.

(V tomto stručném přehledu pomíjím některé neúspěšné pokusy, jako překrývání tušové čáry nátěrem zakaleného lihového laku /1962-63/, či pokusy o přenesení kreseb na větší formáty s použitím barevných kříd buď na bílém nebo na černém podkladu.)

Poměrně dost záhy, nejpozději však někdy okolo roku 1965 počal jsem přemýšlet o přenesení svých kreseb do prostoru, o vytváření kreseb-objektů. Zpočátku jsem pomýšlel na modelování silnějších hliníkových drátů různě zbarvených izolací. Jiným pokusem byly papírové objekty z roku 1968, z nichž některé jsem zařadil do své výstavy ve Špálově galerii v únoru 1969. S oběma těmito pokusy jsem však nebyl zcela spokojen.

Někdy počátkem prosince roku 1969 jsem zakopl v jedné z postranních brněnských ulic o kus bílé hmoty, která mi poněkud připomínala svým tvarem sépii či medúzu. Spěchal jsem dál, ačkoliv mě toto setkání podivně vzrušilo, podstatně více než výstava, kterou jsem za několik minut shlédl v Domě pánů z Kunštátu. Již tehdy jsem si pronikavě uvědomil, že takové nečekané setkání na ulici působí daleko intenzivněji než prohlídka výstavní síně. (K intenzitě nepochybně přispěl i protiklad tmavé, zašpiněné ulice a bílé, elastické hmoty těžko definovatelného tvaru.)

Teprve asi za deset dní se mi na základě velmi živé vzpomínky podařilo indentifikovat onu bílou a houbovitě elastickou hmotu jako molitan. Rozhodl jsem se z ní vytvářet objekty a ty umisťovat na veřejně přístupných prostranstvích (na ulici, na schodišti, dvorku atd.), tak nastražit na náhodné chodce překvapení podobná tomu, jež mě zaskočilo v oné brněnské ulici. Pohotový fotograf by měl potom zachytit reakce diváků, eventuálně by mohli být alespoň někteří diváci dotázáni na své dojmy. Výsledným útvarem by tedy byla souhrnná zpráva, která by obsahovala:

1. Tento historický úvod s několika kresbami
2. Fotografie několika vybraných objektů doprovázené jakýmsi jejich imaginárními monology (do knihy by mohly být vloženy i plošné obrisy - stříhy objektů)
3. Popisy jednotlivých akcí s fotografickou dokumentací, případně i svědectvím diváků
4. Závěrečné hodnocení.

Potud původní plán. Trvalo mi to ovšem několik týdnů, než se mi podařilo sehnat dostatečné množství molitanu a než jsem vytvořil první tři objekty, stalo se tak 11., 12. a 14. ledna 1970.

První dva objekty (Ichichvor, Chvandar) mají jasně antropomorfní charakter, současně je v nich však něco ptačího - v Ichichvoru kohoutího, v Chvandaru tučňáckého, nejspíše se tedy dají charakterizovat jako "zrůdy" či "potvůrky". Souvislost s "topologickými kresbami" je potom evidentní hned z více znaků: šlahounovité protažení některých končetin, průniky, prsovitě

výběžky atd. Třetí objekt (Oblumbaramba) byl potom vytvořen ze zbytků, jsou to vlastně fragmenty objektu umístěné v igelitovém sáčku a doplněné kresbičkou, něco jako návrh na vytvoření objektu či zbytek po hostině objektů-lidožroutů.

Čtvrtý a poslední z těchto objektů první série (Ivirdór) byl dokončen 16. 1., ačkoliv jsem na něj myslel téměř současně s prvním objektem. U tohoto posledního objektu se nejvýrazněji projevuje tendence k protažení určité části těla (ohonu), kdežto ostatní části jsou vytvořeny s co největší jednoduchostí. - Ještě bych rád upozornil, že všechny objekty mohou být bez nesnází rozvinuty do plochy (a potom opět sestaveny v prostorový objekt, což má jak význam praktický, tak je dalším důkazem pro jejich souvislost s topologickými kresbami).

leden 1970

Monolog Ichichvora

Především se nebojte, nepocházím z Marsu, ani jiné, podstatně vzdálenější, větší a svým vlivem mnohem zhoubnější, tedy i nebezpečnější hvězdy. Alespoň ne přímo, ačkoliv není vyloučeno, že zvláště ostrý paprsek usměrněného kosmického záření vyvolal naprosto nečekané mutace v zárodečné hmotě; takže jsem se narodil co zrůda, respektive celá řada postupně vysílaných paprsků vyvolala k životu celou řadu ne ještě zcela dokonalých potvůrek a zrůd, kříženců lidského zárodku se šlahouny brambor, dále kohoutů se sloními mláďaty a navíc byly alespoň některé z těchto zrůd obdařeny neklidným a trochu posměšným charakterem alauna (mandragory) či alespoň plivníka. Tyto série postupných zrůd (nezapomeňte však stále, že u jejich počátku byl onen koncentrovaný paprsek vyslaný před multimilióny let z dosud blíže neidentifikované hvězdy) potom zapůsobily svou psychickou přitažlivostí na velmi citlivý mozek mého tvůrce, který mě vyvolal k životu, vytvořiv mě z plastické hmoty, která je mi hned z více důvodů neobyčejně sympatická, neboť je bílá jako sterilní nemocniční prostředí či spíše prostředí laboratoří, dále je houbovitá, měkká a elastická, takže i na omak vyvolává podivné příjemně-nepříjemné a nepříjemně-příjemné pocity. Jakmile se mě dotknete, hned je vám patrné (nejste-li tvory naprosto necitelnými, a tedy mrtvějšími než já), že žiji, ale současně jakýmsi zvláštním, syntetickým životem. Jestliže mě alespoň půl hodiny soustředěně pozorujete (a já sám se často pozoruji v zrcadle velmi soustředěně podstatně delší dobu) musíte pociťovat stále určitěji, jak zde tak mlčky a trochu potutelně sedím, že bych mohl kdykoliv oživnout a splnit jeden z oněch tajemných rozkazů, zakódovaných již v onom mysteriózním a svým způsobem už mytickém paprsku vyslaném na Zemi. Věc je ještě složitější, než se vám může na první pohled zdát, v jistém (a to dosti vyhraněném) smyslu není totiž vůbec nutné, abych sám vykonával nějakou akci, pardon, přesněji: abych vykonával určitou akci svými vlastními pohyby. V podstatě bude přece stačit, když už jen svou nehybnou, ale tak výmluvnou a mnohoznačnou přítomností budu působit na ty, kdož se se mnou setkají, aby oni sami vykonávali určité akce, vycházející, aniž by si toho ovšem byli vědomi, nejen z mé vlastní existence, ale už vlastně z příkazu obsaženého v

onom mimozemském paprsku. Zajisté mohou vykonávat akce celkem nevýznamné, jako se mne dotknout, pohladit mě, štípnout, zatahnout za nos, obejít mě, přehodit mi nohu přes nohu, kopnout mě, dát mi pohlavek (všechno si to nechám bez odporu líbit, i když jen trochu pozorný divák postřehne na mně nepochybný výraz nevole - každý nechť si také uvědomuje, že při podobném jednání může jiný mimozemský paprsek, pronikající nejen kosmickými prostory, ale i jakoukoliv hmotou, proniknout tedy i hmotou jeho), rozvázat mé ruce, rozbalit mě, obrátit mě na ruby a znovu zavázat, polít mě vodou, polít mě kávou, znečistit mě, pomočit mě, počárat mě propiskou, zastavit se nade mnou a hrozně se rozesmát, nebo mě minout s pohrdlivě kosým pohledem, v žádném z těchto případů nemá však můj partner zaručeno, že si na mě už nezapomene a že se mu o mně nebude zdát (spíše opak je pravděpodobný), potom, až v něm dozrají, může dospět k podstatně významnějším akcím, např. k pokusům naroubovat na lidský zárodek šlahouny brambor, nebo zkřížit sloní mládě s chameleonem a kohoutem, eventuálně se znovu pokusit o syntetickou výrobu plivníka (na základě nejmodernějších objevů biologie), nebo o nalezení alrauna (na základě velmi starobylých magických předpisů). Kdyby se mu podstatně podařilo rozmnožit počet hybridních bytostí na této Zemi, či vytvořit tímto způsobem nové a výrazně inteligentnější formy života, které by odkázaly nahou opici do patřičných mezí, kdo by potom mohl pochybovat, že příkaz onoho kosmického paprsku (který vyšlehl možná z oka Nejvyššího - či také Nejnižšího) byl skutečně naplněn. Konečně se zde nabízí možnost poslední, nejěteričtější (a tím snad i nejvíce odpovídající samé podstatě onoho paprsku), že totiž k celé oné kvantitativní proměně nedojde především a v první řadě na bázi hmotné (že tedy nebude nezbytně nutné roubovat šlahouny brambor na dětské zárodky), že k tomu bude naprosto stačit rovina psychická, jinými slovy tedy, že svou holou přítomností vyvolám řadu představ, snů, halucinací, kumulujících se jako řetězová reakce po prvních zdánlivě jen neškodných začátcích v propuknutí nového, velmi zvláštního, protože značně utajeného šílenství. (Všimněte si při této příležitosti dvou skutečností: že na této Zemi k takovým psychickým epidemiím už několikrát došlo, tato by ovšem měla být podstatně intenzivnější, hutnější; dále si všimněte, že k tomuto psychickému působení potřeboval onen paprsek přece jen určitého hmotného nositele, tj. mě a přede mnou už. /viz výše/.) K čemu všemu dojde po propuknutí mnou předvídané psychické epidemie, která promění celý povrch této planety, nepatří už do rámce tohoto mého úvodního monologu. Nechci však zamlčet možnost, že v průběhu oné psychické epidemie se výrazné psychické změny postupně budou projevovat i fyzicky, takže není ve vzdálenější budoucnosti nijak vyloučeno, že na této Zemi nebudou žít tvorové mně osobně velmi podobní, a že sám jsem nebyl vlastně vytvořen podle modelu na jiných planetách, takže k té (v některých dobrodružných románech tak zneužívané) kosmické invazi dojde a vlastně již došlo tímto poněkud nečekaným způsobem.

Monolog Okšandýny

Už od dětství jsem si vytahovala nožičky, neb mi to způsobovalo mimořádné rozkoše, zvláště když jsem zjistila, že mám nožičky neobyčejně elastické a protažitelné. Vytahovala jsem si je vášnivě a trochu nepravidelně, ale to přece nevadí. Zato mám nožičky opravdu jedinečně dlouhé a pružné, takže jich mohu užívat i jako kšand (proto se mi i dostalo onoho krásného, libozvučného jména Okšandýna), mohu se na nich dokonce i houpat, mohu se jimi vymrštit jako prakem, takže při jednom takovém vymrštní jsem do sebe obtiskla, do sebe pojala velikou kocouři nebo tygří (chcete-li) tvář. Nyní zde visím klidně, ale dejte si pozor, kdykoliv se mohu zhoupnout, abych vám uzmula i vaši tvář (pokud vůbec ještě nějakou máte.)
!

Vytahovala jsem si nožičky už od raného dětství, vášnivě, náruživě jsem si je vytahovala, neb mi to působilo mimořádnou rozkoš, tak jsem usilovným tréninkem dospěla k tomu, že mám nožičky neobyčejně dlouhé a pružné, z čehož mi plyne nejedna výhoda. Jednak jsem především díky jim obdržela to překrásné jméno Okšandýna. Jednak mi poslouží co kšandy. Jindy zase jich používám jako houpačky. Mohly by mi však posloužit i jako oprátka! Ne ovšem proto, abych se na nich oběsila já sama, to naprosto ne, podobné choutky nechovám ani v nejmenším. Jsou však natolik dlouhé, že mi postačí nejen k nečekanému a velmi hbitému zhoupnutí, ale i k patřičnému omotání okolo vašeho krku. Ne, ubezpečuji vás, nikde přede mnou nejste bezpeční, kdykoliv se mohu objevit a vykonat, co vykonat míním.

Mé nohy jsou jedinečná chapadla. Když jsem si je již jako malé dítě usilovně vytahovala, věděla jsem, nebo spíš jsem podvědomě tušila, proč tak činím. Jistě nejen proto, abych měla nožičky nesmírně dlouhé a pružné, abych je mohla natahovat a zase smršťovat, abych je mohla splétat do kozelce, abych z nich dokonce vytvářela nejen jednotlivá písmena, ale celé nápisy (to vše mi způsobuje nemalé potěšení!), poslouží mi i jako šle a jako houpadlo (hle, k čemu všemu jsou nemálo užitečné, proto veďte své děti k tomu, aby si už od prvních týdnů svého života vytahovaly nožičky, nebo ještě lépe jim je vytahujte sami). Především jsou však mé nožičky jedinečnými chapadly. Mohu jimi dosáhnout kamkoliv, zachytit a přitáhnout každého, po kom zatoužím, přivinout ho docela blizoučko k jedinečnému milování, mohu ho znovu a znovu uvolňovat, odmršťovat a zase přitahovat, tak dlouho, dokud mě to baví (a mě to opravdu baví ustavičně!), dokud z něj zůstane alespoň kousíček. (Je to podivné, ale až dosud všichni mí milenci se nějak rychle odrolovali.)

Tak tedy se rozhodněte, kterým z těch tří způsobů chcete zahynout: neboť mám velmi dlouhé a pružné nožičky.

13. 2. 1970

Monolog Ivirdóra

_ Jsem obrovskou tasemnicí v útrobách samého světa

_ Jsem kobrou schopnou uštknout i nebeská tělesa

_ Jsem malou bělostnou houbou na tenoučce nožičce a se špičatým kloboukem

_ Jsem bílou orchidejí

_ Jsem loupežníkem se špičatou čepičkou , a nápadně dlouhým krkem

_ Jsem halucinací člověka omámeného drogami

_ Jsem čtvrtým molitanovým objektem

_ Jako obrovská tasemnice vypouštím docela malinká vajíčka, rozsévám je po celém světě, do proudů všech vod, do vlnobití všech oceánů, do větrů všech pouští (nezaniknou ani v suchu, respektive po uschnutí se ve vlhkém prostředí znovu ožijí), do všech částí nebeské oblohy, takže všechna nebeská souhvězdí nejsou než mými spermaty (nedejte se mýlit hvězdáři, těmi hlupáky a podvodníky), věřte mi, že to všechno jsem já, absolutní tasemnice, absolutní a maximálně dokonalý parazit všeho živého. Zajisté byste chtěli, abych dále pokračovala, abych dále odhalovala svou podobu, ale to bych vám přece jen poskytla alespoň docela malinkou šanci na vyváznutí, na záchranu, a proto raději umlкну s poukazem, abyste - chcete-li se dozvědět více - prohledali obsah svých vlastních střev, či nejlépe je obrátili na ruby, a tak sami sebe proměnili v "kresbu topologickou".

_ Jako kobra jsem někdy docela malá, pouhá bílá nitka na rukávě či koberci, vzápětí se vám však vymrštlím pod krk, až do pátého poschodí, ani to mi nestačí, nad oblohu, už několikrát jsem hravě uštkla Měsíc, najdete o tom svědectví ve starých bájích, a ty - na rozdíl od vašeho denního tisku - jsou naprosto pravdivé.

_ Byla jsem o mnoho dříve než ty, zvědavý poutníku, dříve než srny a zajíci, kteří mě okusují, dříve než se na obzoru objevila města, a budu zde ještě, až ty dávno nebudeš, až města na obzoru zas zmizí, až znovu vše pokryjí rozsáhlé lesy, i kdyby to byly (dle jistých proroctví) lesy jen z kamene, přece v jejich sklepeních budu existovat já, docela malá, bělavá houba se špičatým kloboukem a na tenké nožičce. Nejsem nápadná, ani příliš náročná, ale jsem vytrvalá a moudrá, moudřejší, než si, vy hlupáci, myslíte.

_ Jako bílá orchidej vznáším se nad bažinkou v smrči (samozřejmě že nejsem skutečnou tropickou orchidejí, ale jen umělou orchidejí z papíru, trochu banální, řekli byste, pokud mě uvidíte na pultu v papírnictví či na plese, ale v jehličnatém lese, to je už něco jiného, ano, nakloňte se ke mně, budu vám to vypravovat docela tiše, šeptem, jela tudy svatba, ženich, nevěsta, družičky, přepadli je a pobili do posledního, nevím zda ze msty, z uražené ješitnosti a žárlivosti, či docela sprostě pro peníze, mrtvolky se dlouho válely tam vzadu v houští, pomazané blátem a krví, brr, příliš bych vám nedoporučovala ten pohled, jak jedna družička utíkala mezi malými smrčkami, papírová orchidej se zachytila, zde jsem, nevinný svědek, zatímco mrtvolky uklidili, zapomněli na mě, nikdo se mě neptal na svědectví, ačkoliv.).

_ Jako loupežník se špičatou čepičkou, podivný relikv feudálních dob, docela jsem kdesi (nebylo to na popravišti?) zapomněl své tělo (a měl jsem kdy vůbec nějaké tělo?), jako součást těla ovšem i krk, takže mi zůstala pouze má hlava (s onou špičatou čepičkou) a nesmírně dlouhý bělavý vous (celého mě pokrylo jíní, zbělal jsem, ačkoliv, teď si teprve vzpomínám, tělo jsem měl, a jaké, osmahlé, kosmaté, plné hříšných žádostí, ale to bylo už dávno.) a na tom bělavém vousu teď poskakují jako na jakési noze a současně jej plouhám za sebou (mám hlavu docela lehkou, takže se snadno udrží i na vousu). Takové strašidlo bez rukou, a tedy i bez bambitek a bez nožů, jakýpak je to bandita, ačkoliv ovšem, když náhle vyjuknu z křoví, stačím ještě na to, aby se náhodný turista pořádně vyjevil, nadělal si do kalhot, až mu hnědá kašička vytéká nohavicemi, nebo dokonce i svou peněženku zde zapomněl.

_ Jako halucinace člověka omámeného drogami jsem proto méně skutečná?! Máchne rukou a nedotkne se mne, ale já jsem zde znovu, neodbytně, skutečnější než skutečnost (i když jenom tak dlouho, dokud trvá účinek drogy), buď jako obrovská tasemnice, kobra, malá bělostná houba na tenké nožičce, bílá papírová orchidej, loupežník s bělavým vousem (či spíše jen jeho hlava) a čtvrtý molitanový objekt, buď pěkně popořádku za sebou, nebo též přeházeně (kolik obměn je zde matematicky možných?), nebo konečně všechny možnosti najednou!

_ Jako objekt jsem objekt, visím, rozhlížím se, nechám se obdivovat, jsem lhostejným k impertinentním poznámkám, žurnalistům však ochotně odpovídám na jejich otázky ohledně mého životopisu, zálib a životních plánů (většinu z toho si docela drze vymyslím), někdy si lehounce, když se právě na mě nikdo nedívá, povyskočím, otočím se kolem dokola (i kdyby se někdo díval, řekne si nakonec: průvan), aby mně nebyla tak dlouhá chvíle. Ach ano, jako objekt mohu být složen do nevelkého igelitového sáčku a nakonec deponován kamkoliv, a přece, jak tasemnice jsem nakladla svá vajíčka do viscerálních závitů vašeho mozku, jako kobra jsem vás uštkla svým bělostným šlemem, jako malá bílá houba na tenounké nožičce jsem vás otráвила a teď vás ironicky poočku pozoruji, jako loupežník jsem vás vlastně zavraždil, jako bílá papírová orchidej jen připomínám, že nejste už více než vaší vlastní halucinací, takže to já, objekt, jsem vaší jedinou objektivisací.

Monolog Oblumbaramba

1. kresbička. lesbička. návod k použití. jídelní lístek lidojedů. inventář toho co zbylo. dvojbarevně: černo-zeleně. absolutní naděje. absolutní zoufalství. oboje. současně.

2. had. páteř. mytický červ-stvořitel. válečnický kyj se zářezy. každý zářez znamená jednu lidskou obět. možná též primitivní způsob kalendáře s 11 zářezy na každé straně. celkem tedy s 22 zářezy. o jaký tedy kalendář by šlo?

3. pyj s varlaty. nepochybně. symbolika čísla tři. některé Freudovy příklady na tuto symboliku: četník v přilbě vedoucí dva tovaryše s podhrnutými zástěrami. snad jsem si tento příběh jen vymyslel.

4. dva ledvinovité útvary srostlé dlouhým šlahounem. nebo dvě srostlé fazole. mysterium siamských dvojčat. tajemství našich vnitřních orgánů. dětské fascinace nad velkým barevným anatomickým atlasem.

5. pravděpodobně holenní kost. ale elastická. se stejně berlovitým zakončením na obou stranách. hle námět jímž je posedlý Dali. skrytá kostra v rozkvetlé krajině. a potom: jak by vypadal člověk. kdyby měl takto elastické kosti? co všechno by mohl udělat? co by nemohl udělat?

6. chodidlo s poněkud vybočeným a zvětšeným kotníkem. nebo podrážka sandálu. v některých končinách možná veliké bohatství. ačkoliv se sandálem z molitanu by asi daleko nedošel. zvláště po drsně vyprahlých cestách. i když zprvu by se jistě vyšlapovalo docela pěkně. v každém případě poukaz na to že se zde jedná o pozůstatky lidské. nebo alespoň pololidské.

7. ruka. stejně jako noha. ne v rukavici. ačkoliv by snad rukavici mohla mít. tajemství pěti prstů. nesmějte se. pro mne je to tajemství. nevím jak vy ale já kdykoliv počítám. jako bych obracel prsty jakési imaginární ruky.

8. hádek (sperma obrovsky zvětšené?) s dvěma kroužky na krku. hádek s okovy? hádek s ozdobami? hádek s nádorem? hádek s ozdobnými jizvami? hádek s dvojitým chomoutem? hádek s hřívou a tedy lvíhádek? znepokojující. znepokojující ostatně.

9. rty. prostě vyříznuté. snad by ani nešlo někomu tak přesně a čistě vyříznout rty. přežil by člověk s vyříznutými rty? přežil by to bez cizí pomoci? mohl by později mluvit? přiložte tyto rty na svá ústa a pokuste se je políbit, pokud vám tento polibek bude připadat příliš suchý. můžete rty navlhčit. třeba i vašim oblíbeným nápojem.

10. jiný hádek - sperma. tentokráté však bez kroužků. hladký aby mohl všude vklouznout. aby mohl vklouznout docela dovnitř. do těch nejskrytějších zákoutí. do vašich nejskrytějších myšlenek. aby je mohl oplodnit. ke gigantickému hadovství. nebo hádovství (tj. podsvětímu stínu). avšak bez tohoto stínu by nebylo ani světla denního.

11. uříznutý boltec ušní. můžete si ho navléci na prst, nějaká zvláště útlá žena by si z něho mohla udělat i náramek. ze sušeného boltce. doporučuji!

12. jiný boltec. totožný. ovšem v symetrickém obrácení. jaký to podivný orgán nosíme na hlavách. přenosný labyrint. zhmotnělá tajemství ozvěny.

13. vyloupané oko. bělmo vypoulené. bez duhovky a zřítelnice. natrvalo osleplé. bílé šílenství vnitřní slepoty. oslňující jas zimničně vybílených stěn. svírajících nás ze všech stran. hrobky.

14. druhé oko. nebo spíš kuliček. který odněkud vypadl. bez něho se ta mašinka už nedá dohromady. s ním asi taky ne. nebo mystické vejce. malinkaté. z něhož se zrodil celý ten obrovitý svět.

15. konečně igelitový pytlík v němž to všechno je. hladký. průhledný. studený. netečný. objektivní.

Monolog Chvandara

Naslouchám-li pozorně, tváře se jako bych spal, výrokům, které se občas ozývají okolo mě, nejčastěji zaslechnu banální výroky jako: "Nemluvně s obludně nerostlou rukou." (V tom případě ovšem zapomínají, že by se ta ruka mohla ještě prodloužit a ušetřit jim pořádný pohlavek, eventuelně se jim jako laso omotat okolo krku nebo přinejmenším jim podtrhnout nohy!) (Nebo: "Polodítě, polotučňák.") (Kterýžto výrok je stejně banální, i když už o něco bližší pravdě, ale k tomu se brzo vrátím.) Ne zrovna s nelibostí slyším někdy (celkem však velmi zřídka) úvahy o podobnosti na základě bělosti mého těla s tělem lidským (bělošským), dále s bělobou plen, do nichž bývá v prvních týdnech svého života lidské mládě zavinuto, a konečně s bělostí sněhu, kterou zčásti připomínám svou zrnitou strukturou a do něhož jsou opět jako do plen zavinuta mláďata tučňáků. Opravdu podobnost s tučňákem se většinou diváků vnucuje přímo neodbytně. Jednou jsem dokonce - bylo to za velmi kalného odpoledne, kdy se nade mnou skláněl vyhublý a dosti chudobně oblečený stařec, připomínající mi (proč bych jen já musel/o/ připomínat něco druhým, proč by druhí nemuseli připomínat něco mně?!), připomínající mi tedy pensionovaného profesora-theosofa, aby potom vypravoval nepochybně svému vnoučkovi (jak mu však mohli svěřit malé dítě, což nevěděli o jeho duševním stavu, to jako by to dítě svěřili mně; výmluvy v tom směru, že stařec mluvil spíše jen k sobě, naprosto nelze přece jako výmluvy přijmout!). Stařec tedy vypravoval: "Ano, chvandar, pravděpodobně chvandar antarktický, velmi krásně vyvinutý exemplář, podívej se, v dnešních školách se o něm asi nebudete učit, ačkoliv patří k nejzajímavějším živočichům, respektive vůbec tvorům či patvorům na této zemi. O jeho vzniku se vypráví mnoho legend, samozřejmě nevědeckého původu. Z hlediska vědy je však téměř jisté, že počátkem 19. století se jakýsi námořník (o jeho původu bylo vysloveno více, (avšak jen velice málo pravděpodobných teorií, které zde raději neuvádím, konečně nejsou podstatné), jisté však nebo téměř jisté je, že onen námořník se zachránil v tučňácké kolonii, byl tučňáky zahříván a dokonce živen. Následkem onoho stálého zahřívání pak bylo (ačkoliv se to zdá naprosto vyloučené, a mnozí učenci to resolutně popírají, já se však zde dovolávám pradávnejší moudrosti našich předků, že "výjimka potvrzuje pravidlo"), že jedna z tučňáčích samic porodila chvandara. Zda a jak se chvandarové dále rozmnožovali, není naprosto jasné, je však bezpečně doloženo, že koncem 19. století bylo v arktických oblastech pozorováno a dokonce i zabito několik chvandarů. Ani v jednom případě se je však nepodařilo udržet při životě, ba ani je vycpat či mumifikovat, neboť jejich těla rychle černala a rozpadala se. Toto je ovšem velmi dokonalý model chvandara, hm, hm." Tak stařec vedl svou, až byl upozorněn, že se galerie zavírá. Tu okouzlen mým vzhledem ve své roztržitosti přinesl domů chvandara místo dítěte, nebudu vám raději ani

popisovat následující velmi trapné a pro mne i bolestné zážitky, vždyť rozlíčený otec ztraceného dítěte mě málem zničil, vykřikuje, že dědeček dávno už patří do ústavu pro slabomyslné, zatím co matka omdlěla, v první chvíli se domnívám, že se její dítě skutečně proměnilo ve chvandar. Netřeba však podrobněji rozvádět, že všechno skončilo poměrně dobře, že jsem nebylo) zničeno) a že ještě téhož večera (ovšem bez jistých komplikací se to neobešlo, vždyť galerie byla již zamčena a kde najít klíče, to na galeriích nebývá napsáno) našli v galerii dítě, stížené ovšem dosti silným psotníkovým záchvatem. Ano, ano, tato příhoda mě natolik pobavila, že jsem se málem proměnilo) v dítě, ačkoliv raději zůstávám, čím jsem, totiž chvandar, a bedlivě si střežím tajemství svého původu. Nemíním se tedy určitěji vyslovovat ani k teorii toho blouznivého profesora pensisty, ani k teoriím jiným a na první pohled méně blouznivým, které se mě snaží uvést v souvislost s některými plastikami přírodních národů, hlavně s oněmi pololidskými a poloptačími božstvy, přičemž s oblibou zdůrazňují zvláštní význam mého poněkud kyklopiho otvoru v hlavě, který ovšem rozdělován v pozadí zadní části mého hlavo jazyku vytváří současně dvě jakoby neskutečné oči, jimiž se na vás hypnoticky dívám, abyste si stále opakovali mé jméno "chvandar" a při jeho zvuku si evokovali jak čvachtání kačen, tak zvláště jazykové kursy ptakopysků. Chcete-li, můžete rozmnožit beztak již četné teorie o chvandařím původu, nebo se dokonce pokusit o mluvnici rodného chvandařního jazyka (vzhledem k tomu, že se skládá pouze ze 13 slov, by to nebylo tak obtížné), mně je to však téměř naprosto lhostejné.

Pravdivý příběh s ichichvory

Po dvacet let jsem se čas od času jako dechovému cvičení věnoval automatické kresbě. Někdy na podzim roku 1964 se mi mé kresby zdály náhle příliš křečovitě a neklidné. Jako by si žádaly nějaké změny. Stanovil jsem jim tedy následující pravidla hry: čára se nesmí přerušit a nesmí se křížit. Téměř okamžitě a samovolně se vyvinul zvláštní druh kreseb, které jsem nazval topologické, protože kteroukoliv jejich část bylo možno chápat jako vnitřek i jako vnějšek čarou vymezené plochy, jako záliv i poloostrov. Zároveň nabývaly samy od sebe podivně antropologického, až anatomického charakteru. V následujících letech jsem realizoval topologické kresby různými kresebnými a grafickými technikami. Opustil jsem i plochu papíru a kreslil je bílou čarou, na šedé balvany v okolí Třebíče, o něco později černou barvou na bílou hladinu zamrzlého rybníku.

Koncem šedesátých let jsem na způsob topologických kreseb udělal více objektů z umělé hmoty. Byly to proměnlivé plastiky, jejich okončety se daly vzájemně proplétat a provlékat, sbalovat a rozbalovat. Nazval jsem je ichichvory. Konec tohoto neologismu připomíná české slovo tvory, začátek německé slovo ich. V češtině existuje též hovorové slovo pišišvor (prý z maďarštiny), označuje malé, směšné a neobratné stvoření. Jsou tedy ichichvoři podivná stvoření, která jsou ze mě, žijí ve mně. Nicméně jim bylo osudem, aby dlouho leželi zabalení v pytli v podkrovní komoře, sloužící mi jako skladiště. Neměl jsem totiž možnost, abych ichichvory někde vystavil. Pouze jeden z nich byl reprodukován v časopise Typos 2 (Tsamas Verlag).

V létě 1978 mě vyzval můj synovec Michal Resl, abych vyvezl několik ichichvorů do přírody, že je vyfotografuje. Výsledek mě překvapil. Ve volné přírodě se ichichvoři začali tvářit potutelně, zdálo se téměř, že ožívají. Alespoň dost důrazně prohlašovali, že jsou syntetickými tvory, možná dokonce posly nějaké vzdálené kosmické civilizace. Nicméně jsem je rezolutně hodil nazpět do jejich pytle s důraznou připomínkou, aby dali pokoj, že mám důležitější práci. Konečně postavy, které vystávají z mých froasází, tj. z puklin zmačkaných papírů, jsou jejich nejbližší příbuzní, ale s těmi si mohu povídat tady u stolu a nemusím se plahočit po mezích a lesích.

O rok později se však přihlásili znovu. (Nebo mi je připomenul můj synovec?) V každém případě jsem udělal ještě jednoho, obřího ichichvora, a potom všechny vyvezl ven. Jak se radostně začali protahovat, mžourat očima, rozvalovat na sluníčku! Jedni se sice tvářili otráveně, ale největší z nich začal pózovat jako špatný herec, až si nakonec vynutil pozici patriarchy. Při vši směšnosti to bylo velkolepé. Ale kde by to všechno skončilo, kdybych povolil všem jejich choutkám?! Když král, tak král. Uchopil jsem tedy krále, sbalil ho a přes všechnen jeho odpor (ostatně dost chabý) odnesl na kamenitý pahorek, kde se dosud zjara pálí čarodějnice a kde - jsem o tom pevně přesvědčen - bývalo kdysi pohanské obětiště. Tam jsem tedy upálil krále. Vzňal se vysokým plamenem, vydechl oblak dýmu, smrštil se do škvařících drobtů a nebyl. Ti ostatní se bázlivě schoulili a beze slova protestu se dali zase zavřít do pytle. Zdají se tam bezpečně uzavřeni, ale jednoho dne se vydají oni sami, či jejich bratraci a sestřenice z mých froasází, do světa, aby se zahníždili v několika hlavách, aby se tam množili a odtud se šířili dál, dál a dál, celou touto galaxií . a tak splnili své nejhlubší poslání. Pokud je ovšem někdo dřív všechny nepochytá a nespálí. Ale pochytat všechny do posledního? To je zřejmě úkol příliš náročný i pro Velkého Inkvisitora, ať už se jmenuje jakkoliv.

listopad 1978